

Tiesu pieejamība ar vidi saistītās lietās - Rumānija

See lehekülģ on masintõlgitud ja selle kvaliteet ei ole tagatud.

1. Konstitucionālie balsti
2. Tiesu iestādes
- #II
4. Piekļuvi informācijai gadījumos
5. Tiesas pieejamību, sabiedrības līdzdalību
6. Tiesas pieejamību attiecībā uz darbību vai bezdarbību
7. Citas iespējas vērsties tiesā
8. Tiesiskais statuss
9. Juridiskā pārstāvība
10. Pierādījumi
11. Atbrīvošana no amata
12. Izmaksas
13. Finansiālā atbalsta mehānismi
14. Savlaicīgums
15. Citi jautājumi
16. Ārvalstniekam ir
17. Pārrobežu lietas

Konstitucionālos pamatus.

Rumānijas Konstitūcijas 35. pantā regulētas tiesības uz veselīgu vidi http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_2&par1=2#t2c2s0a35 http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_2&par1=2#t2c2s0a35

Satversmes 35. pants nodrošina visu vides tiesību aktu izstrādi, lai izveidotu iedzīvotāju veselīgas, labi saglabāta un līdzsvarotu vidi. Principi un vispārējie principi ir izklāstīti Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 195/2005 par vides aizsardzību, kas apstiprināts ar Likumu Nr. 265/2006, ar turpmākiem grozījumiem.

Konstitūcija paredz noteikumus arī attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām — jāievēro, lai aizsargātu un uzlabotu vidi.

21. pants par tiesas pieejamību Konstitūcijas liecina, ka:

- Ikvienai personai ir tiesības iesniegt prasību Eiropas Savienības Tiesā, lai aizsargātu savas likumīgās tiesības, brīvības un intereses.
- Šo tiesību izmantošana nav ierobežota ar tiesību aktiem
- Visām personām ir tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un risinājuma saprātīgā termiņā
- Administratīvās īpašā jurisdikcija ir fakultatīva un bez maksas.

Interpretējot iepriekš minētos divus pantus secina, ka jums ir iespēja vērsties tiesās attiecībā uz vides aizsardzību un ka šīs tiesības nevar ierobežot.

Saskaņā ar Rumānijas tiesu sistēma, Konstitūcija ir tiesību akts ar atrodami papildus juridisko struktūru. Visiem citiem normatīvajiem aktiem ir jābūt saskaņā ar Konstitūcijas noteikumiem.

Konstitucionālās tiesības uz vidi var tieši atsaukties tiesā. Tomēr ir tiesības turpināt izstrādāt tiesību aktus vides jomā. No otras puses, dažkārt tiesām un administratīvajām iestādēm nepiemēros konstitūciju tikai apliecina, ka tas ir vispārējs likums, kuru nevar īstenot tikai.

Saskaņā ar Konstitūcijas 11. panta 2. punktā, līgumiem, kurus ratificējusi Eiropas Parlaments kļūst par daļu no valsts tiesību aktiem. Tas nozīmē, ka jūs var tieši atsaukties uz starptautiskiem nolīgumiem. Visu informāciju no 3. jautājumu ir nemainīga.

Orhūsas konvencija ir starptautisks līgums par cilvēktiesībām. Saskaņā ar Konstitūcijas 11. pantu tā ir daļa no valsts tiesību aktiem. Saskaņā ar 20. punktu, ja pastāv neatbilstības starp līgumiem par pamattiesībām, kā Orhūsas konvencija, un valsts tiesību akti tiek piemēroti starptautiskā līguma, ja vien valsts tiesību akti nav labvēlīgāki noteikumi.

Pēc tam, kad tas ir ratificēts Starptautiskās tiesības, automātiski ir sekas valsts tiesību aktos, tādējādi dodot tiesības ieinteresētās personas varētu uz to tieši atsaukties vai kopā ar citiem normatīviem aktiem, kas var sīkāk noteikt īstenošanas sistēmu, ja tā ir, un pienākumu administratīvās vai tiesu iestādēs, lai ņemtu vērā tās noteikumus. Orhūsas Konvencija ir ratificēta ar Likumu Nr. 86 /2000.

II. Tiesu iestādes

Rumānija ir trīs līmeņu jurisdikciju civillietās un krimināllietās:

- 188 Katrā apgabalā vairākas tiesas piesēdētāju, izskatot lietas, kas Pirmās instances tiesai
- Kam ir katrā apgabalā — 42, izskatot lietas par apelāciju
- Apelācijas tiesas, 15, izskatot lietas par otro apelācijas sūdzību
- Augstākās kasācijas instances un tiesas īpašā kompetencē —

Izņēmumi ir paredzēti likumā, ja pirmā tiesa ir tiesa, apelācijas tiesa vai pat Augstākajā kasācijas instancē un tiesā, kā arī gadījumos, kad ir tikai divas jurisdikcijas, tad tiesa, kurā pirmajā un apelācijas instancē.

Kriminālvajāšana tiek organizēta kopā ar iepriekš minēto tiesu.

Katra tiesa, izņemot tiesu nami, ir vairākās daļās, piemēram:

- Civillietu sektorā, tikai civillietās,
- Krimināllietu nodaļā, izskata tikai krimināllietas,
- Administratīvā nodaļa, tikai gadījumos, kas izriet no administratīvās tiesības utt.
- Teritoriālā kara tribunāls
- Military tribunāls

Nav īpašu tiesām vides jautājumos. Kopumā šīs lietas, Civildienesta tiesas administratīvā nodaļa administratīvajai nodaļai un pēc tam Apelāciju tiesas apelācijas tiesvedībā. Trešā līmeņa tiesā, Apelāciju otrā padome nav šajā gadījumā. Ja attiecīgais administratīvais akts ir valsts iestāde, tad pirmā tiesā apelācijas tiesa un otrās Augstākajā kasācijas instancē un tiesā.

Vides lietu atrisināt administratīvajām iedaļām ne tikai tiesas, bet arī citās jomās, ja strīda priekšmets nav administratīvs akts.

Nav iespējams izvēlēties labvēlīgāko tiesu. Tiesas kompetence ir skaidri un saistoši.

Gadījumos, kad trīs līmeņu kompetenci, ir divas sūdzības:

- viens, kas atspoguļo otro tiesas prāvu un ar ko atceļ pirmās tiesas lēmums;
- Otrkārt, pastāv tikai atsevišķi iemesli, ko var izmantot, un apturēt iepriekšējos lēmumos, ar dažiem izņēmumiem, kas noteikti likumā.

Gadījumos, ar divām tiesvedības instancēm, kā administratīvais process, apelācijas tiesvedībā Tiesai ir iespēja analizēt šo lietu visos aspektos. Šādos gadījumos apelācijas sūdzība aptur Pirmās tiesas lēmums.

Krimināltiesībās, pirmo un otro gadījumu ir parastie aizsardzības līdzekļi, un to var panākt, ja lēmums ir kļuvis galīgs saskaņā ar tiesību aktiem.

Ārkārtas tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir:

- "pārsūdzības par tiesību akta atcelšanu", nevis lai lietas izskatīšanu, bet gan novērst dažas acīmredzamas kļūdas, procesuālu vai materiālu;
- "pārskatīšanas" — tās mērķis ir apskatīt dažus jaunus pierādījumus, atkārtoti tika konstatēts, piemēram: tiesnesis ir notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīti ar lietu, vai dažus jaunus elementus un ka nav konstatēta sākotnējā, vai jaunu tiesas nolēmumu tika izteikts, par to pašu problēmu, starp tām pašām daļām u. c.

18. pants Likumā Nr. 554/2004 par administratīvo tiesu procedūru liecina, ka arī tie abi ir kasācijas reformatory un dažas tiesības.

Tiesa var:

- Nolemt, ka administratīvs akts ir atcelts pilnībā vai daļēji;
- Likt iestādei izdot jaunu administratīvo aktu, dokumentu vai veikt noteiktas administratīvas procedūras;
- Lēmumu par to, vai administratīvās procedūras, kas tika darīts, lai izdotu administratīvo aktu tiesā, ir likumīgas vai nav;
- Lēmumu par zaudējumu atlīdzību, ja prasītājs to pieprasa;

Attiecībā uz administratīvo līgumu, tiesa var:

- Pilnībā vai daļēji atcelt Lēmumu;
- Likt iestādei var parakstīt līgumu, ja prasītājam ir tiesības uz šo līgumu;
- Noteikti pienākumi Līgumslēdzējām pusēm.
- Aizstāt vienas puses piekrišanu, ja to prasa sabiedrības intereses;
- Lēmumu par morālo un materiālo zaudējumu kompensāciju;

Vides aizsardzības likumā, valdības Rīkojumu Nr. 195/2005, 5, paredz, ka jebkurai personai ir tiesības vērsties tiesā vai administratīvās iestādes aizsargāt tiesības uz veselīgu vidi, bez nepieciešamības pierādīt tiesību aizskārumu. Vides NVO ir procesuālā tiesībspēja, vides jautājumu.

Nav citu īpašu noteikumu attiecībā uz vides tiesību aktiem. Tiesas procedūra ir reglamentēta Civilprocesa kodeksā.

Tiesa nekad nevarētu rīkoties pēc savas iniciatīvas Rumānijā. Tomēr tiesas var lūgt Eiropas Kopienų Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu

III. Piekļūvi informācijai gadījumos

Ar FOIA 544/2001 noteikts, ka

- Ja neesat apmierināts ar saņemto atbildi vai nesaņem atbildi uz informācijas pieprasījumu, var veikt administratīvu sūdzību un lūdz to valsts iestādes valsts sekretārs, kas atbild par nepareizo (-ās) atbildi vai nesaņem atbildi, jāpiemēro sankcijas;
- Jūs varat lūgt tiesu likt iestādei atklāt pieprasīto informāciju un saņemt morālu kaitējumu. Praksē zaudējumi ir ļoti grūti pierādīt, un tādēļ ļoti reti tiek iegūti.

Normatīvo aktu, kas regulē vides informācija ir valdības lēmumu Nr. 878/2005 par vides informācijas pieejamību sabiedrībai. Ar šo tiesību aktu ir pabeigta, kad arī vērojamas situācijās netiek reglamentētas, jo īpaši attiecībā uz vides informācijas sniegšanu, ar Likumu Nr. 544/2001 par piekļūvi publiskai informācijai.

15. panta 3. punkta GD 878/2005 paredz vides informācijas pieprasījums tiek noraidīts, būtu arī pamatot iemeslus, to darīt un arī sniegt informāciju par iespējām vērsties tiesā.

Informācijas pieprasījuma var mutiski vai rakstiski.

Ja jūs lūdzat informāciju mutiski, tad, ja informācija ir pieejama, jūs saņemsiet uzreiz. Ja ne, jums būs lūgti iesniegt rakstisku pieprasījumu.

Jūs saņemsit atbildi uz rakstveida pieprasījumu 10 dienu laikā. Jums ir tiesības saņemt informāciju, pamatotu atteikumu 5 dienu laikā. Ja informāciju, kas jums ir pārāk sarežģīta, 10 dienu laikā Jūs saņemsit paziņojumu, kurā tiks par to informēts un pagarinot termiņu līdz 30 dienām.

Vides informāciju dara pieejamu pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar norādīto termiņu, pēc iespējas drīz un ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc tam, kad saņēmusi valsts iestādē. Ja pieprasītās informācijas apjoms un sarežģītība ir tik liels, ka viena mēneša

termiņu nevar ievērot, tas tiek pagarināts līdz diviem mēnešiem no pieteikuma saņemšanas attiecīgās valsts iestādes. Tādos gadījumos pieteikuma iesniedzēju informē pēc iespējas ātrāk vai vismaz vienu mēnesi pirms termiņa beigām, lai paplašinātu atbildes termiņu un pagarinājuma iemeslus.

Ja neesat apmierināts ar saņemto atbildi, varat:

- Iesniegt administratīvu sūdzību galvenā valsts iestāde 30 dienu laikā pēc tam, kad saņemta atbilde vai ja atbilde ir saņemta (pēc 10 dienām). Valsts sektora iestādei ir organizēt Komisijas, kas analizē situāciju un sniegs Jums atbildi 15 dienu laikā;
- Jūs varat tieši lūdz Pirmās instances tiesu likt valsts iestādei sniegt informāciju, kā arī prasīt zaudējumu atlīdzību 30 dienu laikā kopš saņemšanas nelikumīga, jo šāda atbilde vai atbilde ir saņemta (pēc 10 dienām).

Ja informācija ir klasificēta, tiesa nebūs pieejama nepieciešamā informācija, ja vien tiem ir atļauja, valsts klasificētās informācijas birojā. Ja informācija nav konfidenciāla, Tiesai ir neierobežota pieeja. — Konfidenciāla informācija var būt paredzēti Līgumos. Šajā lietā Tiesai ir jāiepazīstas ar konfidenciālu informāciju.

Ja Tiesa atzīs, ka informācija ir publiska, un tā nav klasificēta, tad tiesa var izdot rīkojumu atklāt informāciju. Ja informācija ir klasificēta, Tiesa nevarēs piekļūt informācijas Tiesu darīt. Jūs varat izmantot nelikumīgo klasifikāciju, kā arī citus lietas materiālus un citu tiesnesi (valsts reģistra birojs) atrisinās šo lietu vai sākt citu tiesu lūdz vai nu deklasificēšana vai atcelt klasifikāciju. Šajos gadījumos reģistrācijas Valsts tiesnešu birojs mēģinās klasificētās informācijas gadījumā.

IV. Tiesas pieejamību, sabiedrības līdzdalību

Nav Pārsūdzības pret administratīvajiem lēmumiem, kas ir augstākā administratīvā struktūra. Tās var apstrīdēt tikai tiesā pēc administratīvu sūdzību iestāde, kura pieņēmusi administratīvo lēmumu jums nepatīk.

Administratīva sūdzība ir bez maksas. To reglamentē Likums Nr. 554/2004 par administratīvajiem tiesas procedūra. Ikviens, kurš uzskata, ka viņa/viņas tiesības ir pārkāptas vai intereses, ir tiesības iesniegt administratīvu sūdzību, iestāde, kura izdevusi administratīvo aktu vai tās augstākā struktūra, ja tāda ir. Šis lūgums ir jāiesniedz 30 dienu laikā no dienas, kad uzzinājāt par administratīvā akta

- 6 mēnesis no brīža, kad kļūst zināms administratīvā akta adresātam un ja attiecīgā cita persona;
- Ja jūsu lieta ir administratīvs līgums, 6 mēnesis kopš līgums izdots, grozīts, jo viens no saistības, tās neievēroja Līgumu, jo līguma termiņš beidzās dienā vai pēc tam, kad uzzināja, ka viens no Līguma noteikumiem ir neskaidra;

Pirmās instances administratīvo lēmumu Tiesā tieši var veikt tikai īpašos administratīvo tiesu. Saistībā ar vides jautājumiem nav īpašo jurisdikciju.

Administratīvā sūdzība ir obligāti jāiesniedz, ar dažiem izņēmumiem:

- Ja jūs esat iesnieguši pieprasījumu par savas tiesības vai likumīgas intereses un Jūsu atbilde nav saņemta 30 dienu laikā, vai tika atteikti;
- Ja esat uzbrukt administratīva normatīvajā aktā;
- Ja esat uzbrukt valsts valdības ārkārtas rīkojums vai rīkojums;
- Izņēmumi par nelikumību;
- Ja esat vai prefekts, ombudam, Eiropas Prokuratūru, valsts aģentūru, valsts ierēdņi;

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi ietver procesuālo un materiālo kontroles. Attiecībā uz tehniskiem jautājumiem tiesnesis var izmantot tehnisko ziņojumu un pieredzes, ko izstrādājusi tieslietu eksperts. Tehniskais ziņojums/zināšanas ir tāda pati vērtība kā citus pierādījumus un pierādījumus.

Jebkuru administratīvu aktu var pārskatīt tiesā, tostarp zemes izmantošanas plāniem, zonu plāni, vides atļaujām utt.

Nav īpašu noteikumu attiecībā uz vides jautājumiem. Tie visi ir kopēja ar regulāru administratīvais process tiesā:

- Jebkurai personai ir tiesības celt prasību tiesā saskaņā ar Vides aizsardzības likumu, valdības dekrētu Nr. 195/2005. Ja esat fiziska persona ir jāpamato interese turpināt lietas izskatīšanu. Ja esat NVO, cilvēktiesību aizsardzībā, vides vai tikai jums tiek uzskatīts, pamato leģitīmas sabiedrības intereses;
- Administratīvā sūdzība ir obligāti jāiesniedz:
  - Attiecībā uz administratīviem normatīviem aktiem, kā zemes izmantošanas plānus, vai citādi, kā spriedumi, rīkojumi, vietējās valdības utt. administratīva sūdzība var veikt jebkurā laikā;

- Ja esat saņēmējs akta jums jānosūta 30 dienu laikā kopš šā akta paziņoti;
- Ja jums ir trešā persona, Jums jānosūta administratīva sūdzība, 6 mēneša laikā kopš akta, Jums tika nosūtīts
- Kompetentā tiesa ir jūsu iestādes galvenā mītne vai galvenā mītne, varat izvēlēties, kuru;
- Varat pierādīt savu prasību ar dokumentu, nopratināšanas, liecinieku, tiesu ekspertīze; Jūs varat uzdot, un tiesa lems, kādi pierādījumi attiecas uz lietu;
- Tiesa nevar pārbaudīt likumību pēc būtības, bet likums atļauj arī šādu iespēju; tā ir pilnībā atkarīga no tiesneša izpratni par šo lietu;
- Ja jums būs pretrunā ar pilsēt būvniecības licence, Tiesa var noraidīt jūsu lietā, jo Rumānijas tiesu praksei nav vienprātis par šo tematu;

IVN sākotnējās pārbaudes lēmumiem [1] ir vērsušies tiesā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kas minēti iepriekš. #1 Nav īpašu noteikumu.

Darbības var pārskatīt tiesu lēmumus saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kā minēts iepriekšējās nodaļās.

Brīdī, kad pārbaudes darbības un lēmumus Rumānijā faktiski ir viena un tā paša likuma, kas veic sākotnējo pārbaudi un IVN informācijas tvēruma noteikšanu tādā pašā posmā.

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi ietver procesuālo un materiālo kontroles. Attiecībā uz tehniskiem jautājumiem tiesnesis var lūgt tehnisko ziņojumu/zināšanas ir izstrādājusi tieslietu eksperts. Tehniskais ziņojums/zināšanas ir tāda pati vērtība kā citus pierādījumus un pierādījumus.

Dalība sabiedriskās apspriešanas posms nav obligāts nosacījums, lai stātos tiesas priekšā.

Atbrīvošana no amata regulē 14. un 15. gada Likuma Nr. 554/2004 par administratīvo procesu tiesā. Atbrīvošana no amata var celt tiesā, nekavējoties tūlīt pēc tam, kad sūdzība ir nosūtīta, vai arī kopā ar galveno prasību. Lai saņemtu, ir jāizpilda divi nosacījumi, kas jāizpilda:

- Ir labi dokumentēta lieta
- Lai pierādītu smagu kaitējumu

Nav īpašu noteikumu par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli [2], lēmumiem vai atļaujām. #2 Tās būs jāanalizē tāpat kā jebkuru citu administratīvu aktu

Tāds pats statuss noteikumi attiecas IPPC administratīvais akts attiecībā uz kādu citu darbību.

Tās pašas prasības attieksies uz pagaidu tiesiskās aizsardzības procedūrām attiecībā uz IPNK, IVN un jebkādu citu administratīvu aktu.

V. iespējas vērsties tiesā pret darbību vai bezdarbību

Civilajā tiesvedībā katra persona var vērsties tiesā pret privātpersonām vai juridiskām personām, lūdzot viņu materiālās tiesības uz veselīgu un līdzsvarotu vides jāievēro. Saskaņā ar 5.d pantu) Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 195/2005 — vides aizsardzības tiesību aktos ir noteikts, ka "ikvienai personai ir tiesības uz administratīvās un/vai tiesu iestādēm vides jomā, tieši vai ar vides NVO, neatkarīgi no tiesību aizskārumu". Jā, jūs varat lūgt jebkuru darbību vai bezdarbību, kas varētu nodrošināt savas tiesības uz veselīgu un līdzsvarotu vidi, kā noteikts saskaņā ar Rumānijas konstitūciju, arī tad, ja neesat tieši nodarīts nekāds kaitējums. Tomēr, ja jūsu tiesības nav samazinājusies, saskaņā ar 5.e pantu), jums ir tiesības uz kompensāciju.

Ja prasības priekšmets ir administratīvs akts, kas izdots vai ir izdots (noklusējums), tad lietu izskata administratīvajā tiesā, un arī jūsu sūdzību par Administratīvās iestādes, kopā ar saņēmēju administratīvā akta. Tomēr administratīvās procedūras laikā, jums būs jāpierāda savas materiālās tiesības, pārkāpums — privātās likumīgās intereses. Jums nav pienākuma tiesā, ja jums būs tikai atsaukties uz vispārējo cilvēktiesību aizsardzība vai vide — sabiedrības likumīgās intereses. Tikai ieinteresētās sabiedriskās organizācijas, tostarp nevalstiskās organizācijas (asociācijas un fondus), gan arī var izmantot tiesā pārkāpumu valsts likumīgās intereses.

Arī administratīvās tiesas prāvas pret valsts iestādēm saskaņā ar Likumu Nr. 554/2004 par administratīvo tiesu procedūru. Saskaņā ar šī likuma 1. Ikviena persona var iesniegt sūdzību tiesā pret administratīvo iestādi, ja privātam vai valsts materiālās

tiesības vai likumīgās intereses, ir administratīva akta, kas ir šīs iestādes izdots, neatrisinās pieprasījumu laikā, ņemot vērā termiņus, kas minēti dažādi tiesību akti. Piemēram, atbilde uz lūgumrakstu ir jāsniedz 30 dienu laikā. Ja esat cietis zaudējumus, jūs varat pieprasīt kompensāciju.

Saskaņā ar tā paša likuma 8. pantu, ja uzskatāt, ka:

- Jūsu likumīgas tiesības vai likumīgās intereses ir pārkāptas ar vienpusēju administratīvu aktu,
- Neesat apmierināts ar atbildi uz administratīvo sūdzību, vai ja jūs iepriekš nav saņēmuši nekādu atbildi uz sūdzību,
- Jūsu pieprasījums netika atrisināts, termiņā, kas ir noteikts ar likumu,
- Administratīvā iestāde atteicās izskatīt jūsu pieprasījumu

Administratīvā iestāde atteicās izpildīt administratīvu darbību, kas ir vajadzīga vai jūsu tiesības vai likumīgas intereses, jūs varat lūgt Tiesu:

- Daļēja vai pilnīga administratīvā akta atcelšanu
- Tiesiskās aizsardzības līdzekļi par jums nodarīto kaitējumu, ko
- Kompensācija par morālo kaitējumu

Ja esat NVO, jūs varat lūgt tiesu visu iepriekš minēto nosacījumu, ir aizsargāt valsts leģitīmās intereses.

Ja neesat, jums var atsaukties uz likumīgajām interesēm tikai tad, ja pārkāpti valsts likumīgās intereses ir loģisks rezultāts ir aizskartas to materiālo tiesību vai privātām likumīgām interesēm.

Kompetentās iestādes vides atbildības jomas ir šādas:

- Apgabala vides aizsardzības aģentūra (6. pants Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 68/2007, ar ko transponēta Direktīva 2004/35/EK par atbildību vides jomā);
- Valsts vides uzraugs (9 no valdības ārkārtas rīkojums Nr. 68/2007), kas ir pilnvarots kontrolēt un soda naudas, kas saskaņā ar tiesību aktiem vides jomā;

Saskaņā ar 20. pantu no valdības ārkārtas rīkojums Nr. 68/2007, jebkurai personai, ietekmē vai varētu ietekmēt vides kaitējumu, vai uzskata, ka tiesības vai likumīgās intereses, var:

- nosūtīt apsvērumus valsts vides aizsardzības iestāde
- lūgt apgabala vides aizsardzības aģentūrai veikt pasākumus saskaņā ar valdības ārkārtas rīkojumu Nr. 68/2007

Saskaņā ar 20. pantu 2. punktu, tiek uzskatīts, ka vides NVO" tiek pārkāptas tiesības un likumīgās intereses, un tās var risināt, jebkurā situācijā, iepriekš minētās iestādes.

Lēmumi ir administratīvi akti un tiek izskatīti, administratīvajās tiesās saskaņā ar vispārīgiem noteikumiem saskaņā ar Likumu Nr. 554/2004 par administratīvo tiesu procesa likuma (25. pants Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 68/2007). Jūs varat iesniegt administratīvu sūdzību par iestādes lēmumu 30 dienu laikā, vai tiesā pret to, ka rīcības atbilde uz Jūsu pieprasījumu. Ja jūs nesaņemat atbildi uz administratīvo sūdzību vai atbilde nav apmierinoši, jūs varat lūgt tiesu pārskatīt lēmumu 6 mēnešu laikā pēc atteikuma saņemšanas vai bezdarbību.

Iestādes lēmums var uzbrukt tiesā, kā minēts iepriekš, saskaņā ar Likumu Nr. 554/2004 par administratīvo tiesu procedūru. Turklāt saskaņā ar 5. pantu Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 195/2005 par vides aizsardzību, jebkura persona var vērsties tiesā pret vides apdraudējumu un lūgt Tiesu veikt pasākumus pret piesārņojumu.

Ombudam nav nekādu konkrētu vides pilnvaras. Viņš ir kompetents aizsargāt ikviena cilvēka tiesības un brīvības. Ombuds var inter alia:

- Nosūtītās sūdzības tiktu atrisinātas;
- sniegt padomus pēc lūguma Konstitucionālā tiesa;
- Uzsākt tiesvedību administratīvajā tiesā saskaņā ar Likumu Nr. 554/2004 par administratīvajiem tiesas procesiem (sk. nākamo punktu);
- Iesniegt apelāciju likuma interesēs Augstākajā kasācijas tiesā un;
- Ziņojumus Parlamentam. Ziņojumus var ieteikt grozījumus tiesību aktos;

- Ziņojumus parlamentam vai premjerministram, ja, veicot izpēti, sastopas ar tiesību aktus, kas pārkāpj tiesiskumu;

Saskaņā ar administratīvo tiesību ombuds ir procesuālā tiesībspēja pret jebkādu nelikumīgu administratīvo aktu, tostarp saistībā ar vides jautājumiem. Saskaņā ar 1. gada Likuma Nr. 554/2004 par administratīvo tiesu procesa, ombuds var rīkoties tikai tad, ja viņa /viņš ir pieprasījis lūgumraksta iesniedzējs. Ja ombuds lietu Administratīvajā tiesā, ja jums kā lūgumraksta iesniedzējs ir uzzinājis. Ja jūs atsakāties, ja Tiesa atceļ.

Prokurori

Saskaņā ar 1. panta 4.a punktu administratīvo likumu Nr. 554/2004 prokurors ir tiesības lūgt tiesu atcelt vienpusēji individuālus administratīvus aktus, kuru rezultātā tiek pārkāptas tiesības, intereses un leģitīmas intereses, kas ir prasītāji šajā lietā līdz administratīvā tiesa. Prokurors var sākt tādā gadījumā vienīgi ar iepriekšēju vienošanos, Puse, kuras tiesības, brīvības un intereses tika pārkāptas.

Ja prokurors uzskata, ka tika pārkāptas tiesības administratīvā normatīvais akts, viņš var vērsties pret to administratīvās tiesas priekšā. Šajā gadījumā, ja darbību administratīvs sabiedriskais pakalpojums tiktu nopietni traucēta, viņš var arī prasīt, lai pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

Prokurors nav citas īpašas kompetences saistībā ar vides jautājumiem. Viņš (-a) var apkarot noziedzīgus nodarījumus pret vidi, kā noteikts tiesību aktos.

Valsts iestāde, kas izdeva administratīvo aktu, var lūgt tiesu, ja akta atcelšanas sekas un to nevar atcelt ar iestādi. Tā analizēs likumību saskaņā ar to pieņemtie tiesību akti, kā arī šo tiesību aktu ietekmi.

Nav privātu kriminālvajāšanu Rumānijā.

Saskaņā ar 3. panta 12. punktu valdības Lēmumā Nr. 57/2009, ar ko reglamentē statuss un vides ministrijas darbību, šī iestāde nodrošina kontroles un vides tiesību jomā attiecīgajā valstī, fiziskām un juridiskām personām, kā arī administratīvās struktūras.

Ministrs virzienā ir pārbaudes un kontroles, lai veiktu šo uzdevumu.

Eiropas ombuda spējas gan Eiropas Prokuratūra var lūgt tiesai atcelt nelikumīgu administratīvu dokumentu tika aprakstīts iepriekš.

Prefekts, Tiesa var skart arī administratīvie lēmumi, kas pieņemti pašvaldību teritorijās, izmantojot likumības kontroles, kā vispārējo kompetenci.

VII. Tiesiskais statuss

1. Aprakstīt juridisko statusu, noteikumus, kas piemērojami dažāda veida procedūru un dažādām iesaistītajām personām. Aprakstiet tiesību vērtības samazinājuma jēdzieni, vai interese utt. ir interpretēts jūsu valstī. (Izmantojiet tabulu)

Tiesiskais statuss	Administratīvā procedūra	Tiesvedība Tiesā
Privātpersonas	X	X
NVO	X	X
Citas juridiskas personas,	X	X
Ad hoc grupas	X	X
ārvalstu NVO	X	X
Citi [3]#_ftn3	X	X

Prokurors, ombuda un valsts iestādēm, kā aprakstīts VI nodaļas 2. punktu.

Valsts iestāde var rīkoties tāpat kā jebkuru citu personu pret citas valsts iestādes, ja tās tiek pārkāptas tiesības vai leģitīmas intereses. Tomēr pārvaldes iestādēm ir grūti izmantot šīs pilnvaras.

Valdības rīkojums Nr. 195/2005 par vides aizsardzību arī norāda, ka vides NVO ir juridiskais statuss kā Tiesa lietās, kuras mērķis ir vides aizsardzība. Nav īpašu noteikumu attiecībā uz dažāda līmeņa vides aizsardzību.

Tiesa darbības administratīvajās tiesās saskaņā ar Likumu Nr. 554/2004, normu, kas aprakstīti iepriekš. Privātas fiziskas vai juridiskas personas var apstrīdēt administratīvā akta, kas atsaucas uz valsts likumīgās intereses, ciktāl tas ir saistīts ar pārkāpumu personas tiesības vai likumīgas intereses.

Citām valsts iestādēm vai struktūrām ir tiesības, kā aprakstīts VI nodaļā.

Tie paši noteikumi attiecas uz indivīdu/NVO IVN un PINK procedūras, kas izklāstītas V nodaļā.

VIII. Juridiskā pārstāvība

Advokāti pārstāv kādu no pusēm Tiesā. Juridiskais pārstāvis nav obligāta saistībā ar vides jautājumiem vai visās lietās, izņemot krimināllietas, saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu. Krimināllietās, tostarp saistībā ar vides noziegumiem, apsūdzētajam jānodrošina advokāta palīdzība.

Saskaņā ar jaunā Civilprocesa kodeksa puses, jānodrošina advokāta palīdzība otrās instances.

Rumānijā ir arvien vairāk juristu interesē vides aizsardzībā, jo tā nodrošina īpašu popularitāti sabiedrībā un attiecīgo advokātu. Tas ir ļoti vajadzīgs atzīt, jo jebkāda veida reklāmu advokātiem Rumānijā ir nelikumīga.

IX. Pierādījumi

Nav īpašu noteikumu attiecībā uz vides jautājumiem. Saskaņā ar 13. pantu Likumā Nr. 554/2004 par administratīvo tiesu procesu, tiesai ir jāpieprasa iesniegt visus administratīvā iestāde uzskatīja, ka dokumenti ir izdoti, gadījumos, kad akts, kura atcelšana tiek lūgta. Prasītājs var iesniegt nekādus pierādījumus, lai pierādītu apgalvojumus: interrogatories dokumentiem, tiesu kompetenci, un /vai lieciniekiem.

Civillietu un krimināllietu tiesai nav pienākums atbildētājam iesniegt dokumentus. Tomēr pastāv procesuāli noteikumi, kas ļautu Tiesai uzskatīt, ka puse, kura atteikusies uzrādīt dažus dokumentus, atzina, ka otras puses apgalvojumu, tikai civillietās.

Pierādījumi ir ierosinājusi sākumā puses tiesas procedūru, tūlīt pēc visiem citiem procesuāliem izņēmumiem ir lēmusi tiesa. Tiesa var izdot rīkojumu par pierādījumu, ja tā uzskata, ka var konstatēt patiesību, saskaņā ar tiesas aktīvo lomu. Tomēr šo uzdevumu, tā ir piemērojama tikai civillietās, ierobežo prasītāju tiesības rīkoties ar savu rīcību tiesā. Pierādījumi ir atļauta, un pēc tam tiek sākota tiesvedība. Nav atšķirības starp Civilprocesā un administratīvajā procesā.

Tomēr Civilprocesa jurisdikcijas ir trīs posmi: pirmā tiesa, un divas apelācijas sūdzības. Pirmajā apelācijas tiesa un pirmās var piedāvāt nekādus pierādījumus tiesā, un tiesa atļaus vienīgi ar pierādījumu, ka ir noderīga lieta. Otrajā apelācijas sūdzību var iesniegt tikai dokumentu kā pierādījumu. Pašā apelācijas sūdzībā var būt tikai par pieņemamu tikai motīvi, kas norādīti Civilprocesa kodekss.

Administratīvajā procesā ir tikai Pirmās instances tiesas un apelāciju. Apelācijas sūdzībā tikai dokumentus var izmantot kā pierādījumu, bet tiesa var analizēt šo lietu par visiem aspektiem, lai kompensētu trūkstošo šajā apelācijas procedūru.

Tiesas eksperti sniedz tiesu ekspertīzes. Maksu maksā persona, kas pieprasījusi zināšanas. Puses var lūgt Tiesai ļaut saviem ekspertiem, kas piedalīsies īpašās zināšanas, ko veic tiesas eksperts. Tiesa var arī izdot rīkojumu par to, ka zināšanas ir, institūtu vai specializētas laboratorijas.

Ja neviens par tiesu ekspertu sarakstā, ir speciālu pieprasa, tad tiesa var izdot rīkojumu vai persona pazīstama nepieciešamās kompetences jomā kā universitātes profesors. Šie noteikumi reglamentē Civilprocesa kodekss.

Attiecībā uz tehniskā eksperta secinājumus, Tiesai ir jāņem vērā šos secinājumus. Tomēr tiesa var neņemt vērā speciālās zināšanas, ja tā tika veikta, pārkāpjot procesuālās normas par Tiesas kompetenci vai ja secinājumi ir pretrunā lietas objekts.

Nav atšķirības starp administratīvo procedūru un civilprocesu, un nav īpašu noteikumu attiecībā uz vides jautājumiem saistībā ar Tiesas kompetenci.

Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi x

Galvenais noteikums ir tāds, ka netiek veikta supresīvā ietekmi jebkādos apstākļos. Visos gadījumos tiesai ir jāpieprasa atbrīvošana no amata. Tiesību akta sekām tikai tad, ja tiks apturēta, atbrīvošana no amata ir atzinusi Tiesa. Apelācija pret Tiesas lēmumu piešķirt pagaidu atbrīvojumu nevar apturēt šā lēmuma izpildi.

Ekspropriācijas procedūras, administratīvais lēmums tiek nekavējoties izpildīts. Īpašuma tiesības tiek nodotas privātajam īpašniekam no valsts ar vienpusēju administratīvu aktu uzreiz pēc piedāvāto naudas expropriator saņēmējas bankas kontā (privātais īpašnieks var saņemt naudu tikai tad, ja viņš neveic tiesvedību pret expropriator lūdz vairāk naudas). Par pagaidu noregulējumu ar mērķi apturēt šī pārcelšana ir nepieņemams saskaņā ar atsavināšanas likums Nr. 255/2010.

Citi administratīvie akti arī rada sekas neatkarīgi no prasības atcelt tiesību aktu ietvaros Tiesā. Vienīgais ir apturoša iedarbība, pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus ir iespējams gan administratīvais process, kā arī Civilprocesa kodekss.

Administratīvās procedūras apturēšanu, atbrīvošana no amata tikai ar administratīvās ietekmes vienpusēju darbību.

Civilajā tiesvedībā tiesa var piešķirt pagaidu tiesiskās aizsardzības tiesības, lai nepieļautu nenovēršamo kaitējumu, un novērst šķēršļus, kas ir izpildāms tiesas rīkojums. Ir norādīts tikai steidzamus jautājumus un tikai uz ierobežotu laiku.

Saskaņā ar 14. pantu Likumā Nr. 554/2004 par administratīvajiem tiesas procedūru, jums var lūgt pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus nekavējoties pēc tam, kad ir iesniegta administratīva sūdzība valsts iestādei, kas izdevusi aktu, pirms to iesniedz tiesā prasību par tiesību akta atcelšanu.

Saskaņā ar 15. pantu Likumā Nr. 554/2004 par administratīvajiem tiesas pagaidu noregulējuma procedūru, var arī lūdz kopā ar lūgumu atcelt vai atsevišķs pieprasījums, ko var ieviest tikai tad, kad Pirmās instances tiesa nonāca pie lēmuma par tiesību akta atcelšanu.

Lai saņemtu, jums ir jāpierāda, ka lietas ir labi pamatots un ka bez tiesiskā aizlieguma nenovēršams kaitējums var tikt nodarīts.

Civilprocesa jomā aizlieguma atbrīvojumu piešķir ārkārtas gadījumos un uz ierobežotu laiku, kā aprakstīts iepriekš.

Gan civilprocesa, administratīvā procesa un apelācijas sūdzību var iesniegt 5 dienu laikā pēc rakstveida lēmumu.

XI. Izmaksas

1. Kādas ir izmaksu kategorijas pieteikuma iesniedzējam ir lūdzot tiesu pieejamību vides aizsardzības jautājumos? (5–10)

Izmaksu kategorijas ir:

- Tiesas nodevas
  - Advokāta maksa
  - Maksu par tiesas ekspertu
  - Otrās puses izdevumus saskaņā ar principu „zaudētājs maksā”
2. Jāsniedz aplēse par tiesas nodeva (nodeva par lietas uzsākšanu, dažāda veida procedūru) un apelācijas nodeva, kas piemērojams Jūsu valstī. (3–5)

Tiesas nodevas regulē valdības ārkārtas rīkojums Nr. 80/2013.

Maksa par administratīvajā tiesā, tā svārstās aptuveni no EUR 11 (50. gadā) un EUR 66 (RON 300 RON).

Civildienesta tiesas nodevas tiek noteiktas atkarībā no gadījuma. Pēc vairākiem kritērijiem, ņemot vērā konkrētu vērtību, kas izveidota ar tiesību aktiem.

- Ja vērtība ir mazāka par EUR 111 (RON 500), tiesas nodeva ir 8 %, bet ne mazāk kā EUR 4 (20 RON)
- Ja vērtība ir starp 111.1 (RON 501 apmērā) un EUR 1111 (RON 5000), tiesas nodeva ir EUR 8 (RON 40) plus 7 % par summu, kas lielāka par EUR 111 (RON 500);
- Ja tā ir no EUR 1111 (5000. gadā) un EUR 5555 (POS), ar 25000 RON tiesas nodeva ir EUR 78 (RON 355) plus 5 % par summu, kas lielāka par EUR 1111 (RON 5000);
- Ja tā ir no EUR 1 (5555. gadā) un EUR 11111 (25001 RON 50000 RON), tiesas nodeva ir EUR 301 (RON 1355) plus 3 % par summu, kas lielāka par EUR 5555 (25000 RON)
- Ja tā ir no EUR 1 (11111. gadā) un EUR 55555 (50001 RON 250000 RON) tiesas nodeva ir EUR 467 (RON 2105) plus 2 % par summu, kas lielāka par EUR 11111 (50000 RON)
- lielāks par EUR 55555 (EUR 1356) — 250000 RON 6105 apmērā, plus 1 % par summu, kas lielāka par EUR 55555 (250000 RON)

Apelācijas nodeva par otrās klases ir puse no summas pēc pirmā tiesa, bet ne mazāk kā EUR 4 (20 RON):

Apelācijas nodeva par trešās klases jurisdikcijas maksa ir EUR 22 par 100 RON (kasācijas) mākslas motīvi, 488–1 punkti no 1. līdz 7. gadam jauno Civilprocesa kodeksu. Ja motīvi attiecībā uz materiālo tiesību piemērošanu lietās, kuras var tikt novērtētas naudā, maksa ir 50 % no summas, kas samaksāta kā pirmā tiesa, bet ne mazāk kā EUR 22 (100 RON). Attiecībā uz gadījumiem, kas nevar tikt novērtētas naudā tiesas nodeva ir EUR 22 (RON 100).

Ja iesniegta apelācija pret Vispārējās tiesas lēmumu par:

- Apturēšana tiesas procesa maksa ir EUR 4 (20 RON)
  - atcelšanas procesā, jo tiesas nodevas nav samaksātas, vai citos gadījumos, kad tika tiesātas, ja tiesas nodeva ir EUR 11 (RON 50).
3. Jāsniedz aplēse par ekspertu izmaksas, juristu nodevām un citām maksu kategorijām raksturīgie vides jautājumos. 10. teikums)

Nav kritēriju, lai noteiktu maksu par speciālistu vai juristu. Maksu par eksperta bija aptuveni EUR 2000, un maksu par advokātu, kurš nav darba vides NVO, ir vismaz EUR 1000.

Ļoti nedaudzajiem advokātiem, NVO, lai piekļuve juristiem ir ļoti sarežģīta.

4. Izmaksas par pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus (pagaidu pasākums? Ir vajadzīgi cross-undertaking/noguldījumu zaudējumu atlīdzību? 3. teikums)

Kas attiecas uz civillietu tiesā, atbrīvošana no amata ir EUR 4 (RON 20), ja tā netiek novērtēta naudā. Ja tas tā ir, tad tiesas nodevas ir novērtējami naudas izteiksmē, nodeva ir EUR 11, ja vērtību nosaka saskaņā ar 444 (2000) un EUR 44 (RON 200 apmērā, ja vērtība ir augstāka nekā EUR 444 (2000 RON). Nepastāv noteikts noguldījumu vajadzīga.

Atbrīvojumu no aizlieguma administratīvajā tiesā nav minēts, tādēļ būtu jāpiemēro 27., kas attiecas uz visiem citiem gadījumiem nevar tikt novērtētas naudā. Attiecībā uz šādiem gadījumiem tiesas nodeva ir EUR 4 (RON 20).

5. Vai princips "zaudētājs maksā"? Kā to varētu piemērot tiesa? Kādi ir izņēmumi, šis noteikums nav piemērojams? (5–10)

Piemēro principu „zaudētājs maksā” ikreiz, kad otra Puse pieprasa, lai izmaksas, kas viņam nācies segt tiesas procesa laikā. Ja otra puse nevar lūgt šādu izmaksu principu nepiemēro. Tiesa arī varētu kompensēt izdevumus, ja tikai daļa no jūsu pieprasījumu un pārējo tika noraidīts. Šajā gadījumā Pirmās instances tiesa varētu kompensēt izdevumus, lai viena puse izmaksā atlikušo daļu vai neko, ja visa summa tiktu kompensētas.

XII Finansiālā atbalsta mehānismi

1. Tiesa var paredzēt atbrīvojumu no procedūras izmaksas, nodokļi, nodevas, nodokļi utt. izmaksas, kas saistītas ar vides aizsardzību? Kādi ir nosacījumi? 10. teikums)

Pieteikuma par juridisko palīdzību var sniegt saskaņā ar valdības ārkārtas rīkojums Nr. 51/2008, kas ir piemērojama tikai civillietās, lai:

- Advokāta maksa;
- Maksu eksperts vai tulks;
- Maksu par juridiskām izpildītāju;
- Tiesas nodevas, atbrīvojumu, samazinājumu, atlikšanu, kavēšanos;

Maksimālā piešķirtā summa par juridisko palīdzību, kas var būt līdzvērtīga viena gada minimālo bruto atalgojumu, kas 10. gadā, kad lūgumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu.

Juridisko palīdzību var piešķirt, ja jūsu ģimenes neto ienākumi uz vienu vidēji pēdējos divos mēnešos kopš lūguma ir juridiskās palīdzības ietvaros 300ron (aptuveni EUR 70). Šajā gadījumā maksu pilnībā segs valsts.

Ja ienākumi ir aptuveni EUR 145, ir 50 %, ko atbalsta valsts.

Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 80/2013 tika ieviesta iespēja, ka juridiskām personām ir tiesības uz juridisko palīdzību, honorāri (atbrīvojumu, samazinājumu, atlikšanu, kavēšanos), ja:

- tiesas nodevas pārsniedz 10 % no vidējā neto ienākumiem pēdējo 3 mēnešu laikā;

- uz juridisko vienību attiecas darbības izbeigšana vai likvidācija vai preces ir aizturētas;
- Tiesa, analizējot kopējo ekonomisko un finansiālo stāvokli, uzskata, ka tiesas nodevas summa varētu nelabvēlīgi ietekmēt juridiskās personas darbības;

XIII Savlaicīgums

Atkarībā no lēmuma, pastāv dažādi likumā noteiktos termiņus. Atbilde ir jāsniedz 30 dienu laikā tiem ir Lūgumraksts pārvaldes institūcija vai administratīvu sūdzību. Administratīvais akts ir jāsniedz 30 dienu laikā. Ja iestāde nav pieņēmusi nevienu lēmumu šajā termiņā, tiesību akts ir uzskatāms par iestādes izsniedz automātiski. Šis noteikums neattiecas uz vides atļaujas. Nav atļauju izsniegšanas termiņi. Attiecībā uz IVN atļauju, ja projekta finansējuma saņēmējs nav sniegta visas ziņas, kas vajadzīgas, lai izsniegtu vides atļauju, divu gadu laikā, kopš ir iesniegts pieprasījums, tad pieprasījumu vides atļaujas, tiks noraidīti.

Nav sankciju pret administratīvajām iestādēm, kas sniedz nolēmumus, kavēšanās, kas noteikta tiesību aktos.

Saskaņā ar 22. pantu Likumā Nr. 544/2001 tiesā var likt valsts iestādei vai iestādei prasību sniegt pieprasīto informāciju un atļūdzināt zaudējumus.

Nav īpašu noteikumu attiecībā uz termiņiem tiesas procesi saistībā ar vides jautājumiem.

Saistībā ar aizliegumu palīdzību administratīvajā tiesā varētu tikt tiesātai, Pirmās instances tiesa no diviem mēnešiem līdz vienam gadam un apelācijas vēl diviem mēnešiem līdz vienam gadam. Likums nosaka, ka šādi gadījumi ir steidzami un nekavējoties būtu jātiesā.

Ar aizlieguma prasību civilietu tiesā ir mēģinājusi steidzami. Šajā lēmumā ir sniegusi 24 stundās un rakstveida lēmumu, jādod 48 stundu laikā pēc sprieduma pasludināšanas dienas.

Prasības atcelt tiesību aktu ietvaros Pirmās instances pieprasījumu, var paiet vismaz divi gadi, un saistībā ar šo apelācijas sūdzību. Rakstisko lēmumu paziņot ieinteresētajai personai prasa ļoti daudz laika. Kamēr tas tiek darīts zināms, ka apelācijas sūdzības iesniegšanai nevar reģistrēt.

Pēc tiesu iestāžu pētniecības, izpildot lēmumu var tikt atlikta uz 7 dienām, vairākas reizes. Šeit nav regulējuma par to, cik reizes var atlikt lēmuma izpildi. Rakstisko lēmumu jānosūta puses 30 dienu laikā. Šis termiņš ir tikai ieteikums tiesnešiem.

Nav noteikts termiņš, kādā tiesa taisīs spriedumu.

Nav sankciju pret tiesu, kas sniedz nolēmumus, kavēšanās, kas noteikta tiesību aktos. Tas varētu attiekties uz tiesnešu novērtēšanu, ja tiek pierādīts, ka viņi nav pamatota iemesla, kas neievēro noteikumus. Tiesnešu disciplināro atbildību.

XIV Citi jautājumi

Vides atļauju un administratīvo aktu var apstrīdēt administratīvajās tiesās pēc to izdošanas. Tā kā valsts ir trešā persona, šo procedūru, var iesniegt sūdzību 6 mēnešu laikā no brīža, kad kļūst zināms par publiskā akta esamību. Sūdzību var iesniegt tiesai, 6 mēnešu, jo šāda atbilde netika saņemta no administratīvās iestādes, vai ja ir saņemta.

Informāciju par vides jautājumiem, nav labi strukturēti. Vides aizsardzības aģentūras tīmekļa vietnē nav informācijas par katru projektu, bet galvenajās kategorijās: vides ziņojumu, vides atļaujas, publiski paziņojumi utt, tādēļ, ja vēlaties iegūt informāciju par vienu projektu ir meklēt starp dokumentiem, kas attiecas uz visu kategoriju simtiem citu projektu. Informāciju, ka ir ļoti sarežģīti noteikt vides jautājumiem. Nav labi organizēta datu bāzes tiek izvērtēti ar projektiem, kas tika izvērtētas vai iepriekšējos gados. Turpmāk sniegts visu vides aizsardzības iestādēm šajā valstī: <http://www.anpm.ro/>

Nav alternatīva strīdu izšķiršanas (ASI) Rumānijā publiski pieejamai saistībā ar vides jautājumiem. Tomēr Likums Nr. 192/2006 par mediāciju var būt piemērojama.

Starpniecību regulē Likums Nr. 192/2006 un Likums Nr. 115/2012. Sākot ar 2012.gada 12. gada oktobris civilietās, komercietās un krimināllietās (patērētāju aizsardzības, ģimenes tiesību, kaimiņattiecību, profesionālo atbildību, civiltiesisko gadījumos, kuru vērtība ir mazāka par EUR 11 111 un krimināllietās par nodarījumiem, kas tiek izmeklēti tikai iepriekšējas sūdzības), informācija par mediācijas priekšrocībām ir obligāta.

XV. Ārvalstniekam ir

Diskriminācijas novēršanas reglamentē ar Valdības rīkojumu Nr. 137/2000.

Nav paredzēti īpaši diskriminācijas aizlieguma klauzulas procesuālajām normām, bet cilvēkus, kuri runā rumāņu valodā, ir tiesības uz tulka pakalpojumiem un tulkotiem dokumentiem.

Rumānijas konstitūcijas 16. pantu un Likuma Nr. 303/2004 4. panta 1. punkts uzliek par pienākumu tiesnešiem un advokātiem nodrošināt vienlīdzību likuma priekšā un vienādu attieksmi pret visiem tiesvedības dalībniekiem neatkarīgi no viņu statusa.

Tulkam ir atļauts, ja puse nevar runāt rumāņu valodā. Atbildētājam ir tiesības krimināllietās, izmantot savu dzimto valodu.

Puse, kas paredzējusi izmantot noteiktus dokumentus, lai pierādītu apgalvojumus tiesā ir jāmaksā par tulkojumu. Tulkojums ir jāiesniedz Tiesai Rumānijas un valoda, no otras puses.

Valdība atbalsta šādas izmaksas saistībā ar vides jautājumiem tikai par juridisko palīdzību saskaņā ar valdības ārkārtas rīkojumu Nr. 51/2008.

Krimināllietās, personām, kuras nerunā vai nesaprot Rumānijas ir tiesības bez maksas iepazīties ar lietas materiāliem, vērsties tiesā un iesniegt secinājumus tiesā, izmantojot tulka palīdzību.

XVI Pārrobežu lietas

Nav īpašu procesuālo noteikumu par gadījumiem, kas saistīti ar vides jautājumiem citā valstī. Ja valsts no kaimiņu valsts vēlas uzsākt tiesvedību Rumānijā vai nu administratīvā iestāde vai uzņēmums, sabiedrībai ir jāievēro Rumānijas tiesību akti par procedūru. Rumānija ir ratificējusi Espo Konvenciju, lai procedūru reglamentē Espo konvencija attieksies uz projektiem un plāniem, kas saskaņā ar Espo un SVN protokols.

Rumānijas tiesību aktos, jebkurš var uzskatīt par iesaistītajām personām.

Regulas IV nodaļā tika aprakstīts pastāvīgās, V, VII.

Visbeidzot, ja jums ir NVO vai individuālu jums ir tiesības vērsties Rumānijas tiesās pret kaitējumu videi, kā ieinteresētajām personām. Par juridisko palīdzību, ja esat ES pilsonis, jūs varat izdarīt šādus pieprasījumus. Saskaņā ar valdības ārkārtas dekrētu Nr. 51/2008, izņemot XII nodaļā minēto juridisko palīdzību, ES pilsoņi var arī lūgt juridisko palīdzību:

- Mutiskās tulkošanas izdevumi;
- Dokumentu tulkojumus;
- Doties uz Rumāniju, ja jūsu klātbūtne ir obligāta;

Par tiesībām celt prasību par pagaidu noregulējumu pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus, un tie ir aprakstīti iepriekšējā nodaļā. Nav citu īpašu tiesību normu.

[1] *Ietekmes uz vidi novērtējums*

[2] *Piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole*

Šis ir satura mašīntulkojums. Šīs lapas īpašnieks neuzņemas pilnīgi nekādu atbildību par šī mašīntulkuma kvalitāti.

Lapa atjaunināta: 14/09/2016